

In Nederland zijn er weinig biologische tarwerassen beschikbaar met voldoende bakkwaliteit. Akkerbouwer Hero Havenga de Poel en onderzoeker Abco de Buck wilden daar iets aan doen en startten een rassenproef aan de Groninger Waddenkust. Deze gaat nu zijn derde jaar in.

Voor onderzoeker Abco de Buck van het Louis Bolk Instituut was het een logische keuze om met akkerbouwer Hero Havenga de Poel uit Kloosterburen (GR) samen te werken en de proef aan te gaan. Want diens vader begon 25 jaar geleden met de teelt van biologische spelt, wat uitgroeide tot een groot succes. „We hebben in die jaren geleerd biologische spelt te telen met een prima bakkwaliteit”, zegt Havenga de Poel.

Smakelijke broden

De proef met biologische rassen voor baktarwe is nu het derde jaar ingegaan. Er zijn proefvelden bij veredelaars en ook bij Havenga de Poel zelf. Begin juli was er een excursie op zijn proefveld, met bezoekers afkomstig uit de landbouw en de bakkerswereld en molenaars.

„We doen deze proef om onderzoek te doen naar de teelteigenschappen van de verschillende biologische tarwerassen en populaties”, vertelt Havenga de Poel tijdens de excursie. „Daarbij kijken we hoe de rassen het doen op de Groninger klei. En we onderzoeken of het interessant voor de boer is qua opbrengst: in saldo en in stro. Ook is het belangrijk dat bakkers van deze biologische tarwe goede en smakelijke broden kunnen bakken. Na de oogst gaan we in samenwerking met de Graanrepubliek broden van de tarwe bakken. Bezoekers van de Oude Remise in Bad Nieuweschans proeven de broden. Zo komen we te weten welke tarwerassen geschikt en smakelijk zijn.”

Start in 2021

In 2021 legde Havenga de Poel een proefveld aan van circa 100 vierkante

Links Abco de Buck (Louis Bolk) en Hero Havenga (akkerbouwer) in een proefperceel van het ras Lennox. Onder het ras WPB Mylo

meter, met acht rassen en populaties van biologische veredelaars uit verschillende landen. Het Poolse ras Arabella en materiaal van het Duitse Dottenfelderhof lieten toen de beste resultaten zien. De opbrengsten vielen echter tegen, met gemiddeld 3,1 ton per hectare. Arabella gaf met 3,2 à 3,3 ton de hoogste opbrengst.

Volgens De Buck had het gewas geleiden onder de kou en de regen in het voorjaar. Deze weersomstandigheden waren een ‘stresstest’ voor de rassen. Wel veelbelovend waren de hoge tot zeer hoge eiwitgehalten. De bakwaarden lagen allemaal op het gewenste niveau of er dicht bij. De rassen Saludo en Heliaro scoorden hoog qua vitaliteit en gezondheid. Dat leidde tot een relatief hoge opbrengst van 3,2 à 3,3 ton per hectare.

Tien rassen

In 2022 ging Havenga de Poel verder met de meest veelbelovende zes rassen, op een proefveld van ruim 5 hectare. De focus lag op een volvelds proefveld van in totaal 0,8 hectare voor vier rassen zomertarwe, te weten Lennox, Saludo, Arabella en Quintus. Daarnaast zaaide hij twee proefvelden in met twee wintertarwerassen: Extase van Poldergraan en Informer van Agrifirm. Bij maatschap Hommes in Pieterburen lag de gangbare wintertarwe Extase, bedoeld als referentie.

Het is belangrijk dat bakkers van deze tarwe goed brood kunnen bakken

Dit jaar heeft Havenga de Poel op zijn proefveld tien rassen en populaties staan van onder meer Poolse en Duitse afkomst (Saludo, Gul Hveda, Mariagertoba, Carusum, WBP Mylo, Concento-C, Itaka, Spring Purple Wheta en Heliaro). Lennox, Quintus en Arabella zijn de drie tarwerassen die dienen als referentie. Het proefveld is eind april ingezaaid.

Tijdens de genoemde excursies zijn de verschillen tussen de rassen te zien. Maar volgens Havenga de Poel is het nog te vroeg om conclusies te trekken. „De omstandigheden waren voor een deel van het veld niet optimaal. De voorvrucht was winterpeen. Die hebben we gerooid onder natte omstandigheden. De bodemstructuur was niet optimaal toen we zaaiden.”

Wintertarwe

Naast de proeven met deze tarwerassen wordt ook de stap gemaakt om wintertarwerassen te telen, vertelt Havenga de Poel. „Met wintertarwe

Veel interesse

Er is veel interesse voor het project met biologische baktarwe omdat de vraag door de verschillende korte-ketens-initiatieven aan het toenemen is. Er wordt samengewerkt met molenaars als Cees Notenboom en Dirk Doeglas. Er liggen contacten met meerdere bakkerijen, zoals Bakker Wiebrand, Bakkerij Peters, Stout en Ainvoud, en Veldkeuken Broodbakkerij.

„Het mooie is dat we ons product kunnen afzetten in een korte keten”, vertelt Havenga de Poel. „Onder meer ook aan het Spelt-project Pieterburen. De molenaar in Joeswert maalt de spelt, de bakker in Leens bakt er broden, koekjes en andere producten van. Daarnaast leveren we aan andere bakkerijen en restaurants in de regio en heel Nederland. We houden zoveel mogelijk in eigen hand. Zo kunnen we op de boerderij de tarwe drogen en hebben we een pellerij en kistenbewaring.”

is een hogere opbrengst te halen. De lagere kostprijs per kilogram is gunstig voor de prijsopbouw in de keten. Telers, molenaars en bakkers krijgen een rol om het nieuwe materiaal te beoordelen. Uit onderzoek blijkt namelijk dat deze aanpak een efficiënte werkwijze is bij de zoektocht naar nieuwe rassen voor kleinschalige, niet-industriële waardeketens.”

Havenga de Poel verwacht veel van proeven, ook met die met wintertarwe. „Op deze klei is het telen van biologische wintertarwe op bakkwaliteit wel lastig. Je moet goed weten hoeveel en welke stikstof te geven om tot een juiste bakkwaliteit te komen. Daar zit hem de kunst. In dit project gaan we het proberen en we hopen dat we een paar geschikte rassen vinden.”

Intussen is Havenga de Poel niet de enige teler die experimenteert met biologische tarwerassen, vertelt De Buck. „Het Louis Bolk Instituut heeft ook bij telers op twee andere locaties in Nederland met een andere grondsoort deze rassen ingezaaid. Sommige rassen zullen het op de klei beter doen dan op zand, terwijl andersom ook mogelijk is. Daarbij kijken we naar strolengte, bodembedekking, verschil tussen de planten, kafnaalden, onkruid en ziekten.”

Tekst: Ellis van Wees
Beeld: Remy Vaartjes

Wilt u reageren?
redactie@agro.nl
of tel. 0314 - 62 64 38

advertentie

Agrarisch bedrijfsadviseurs
Herman Hofstee en Klaas Jan Janssen

Sylviuslaan 8 | 9728 NS Groningen
www.du-accountants.nl | agro@du-accountants.nl
T 050-5258955